

Kaupunginhallitus 06.09.2021 § 307

§ 307

Uuden esityssalin toteuttaminen Espoon Kulttuurikeskukseen

Valmistelijat / lisätiedot:
Mäkinen Antti O.

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus päättää, että

1

Espoon kulttuurikeskukseen suunnitellaan uusi esityssali tarvittavine oheistiloineen toiminnallisesti kiinteäksi osaksi nykyistä kulttuurikeskusta tavoitteena kulttuurikeskuksen toimintojen monipuolistaminen, tilojen käytön tehostaminen sekä kulttuurikeskuksen vetovoiman ja kulttuuripalvelujen saavutettavuuden lisääminen selostuksessa esitettyjen periaatteiden pohjalta.

2

uusi esityssali korvaa Espoon kaupunginteatterin käytössä nyt ole-van Revontulihallin

3

laajennettavan kulttuurikeskuksen tulee olla sopusoinnussa Tapiolan rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurikeskuksen arkkitehtonisten arvojen kanssa

4

uusi esityssali toteutetaan siten, että kulttuurikeskuksen nykyinen toiminta turvataan laajennustyön ajan

5

kulttuurikeskuksen laajennuksen hankesuunnitelma, johon sisältyvät myös suunnittelu- ja rakentamisaikataulu sekä rahoitusohjelma, tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn 31.5.2022 mennessä

6

nykyisen kulttuurikeskuksen pitemmän tähtäimen kehittäminen käynnistetään tavoitteena kulttuurikeskuksen uudistaminen ja peruskorjaaminen kymmenen vuoden kuluessa

7

kulttuurikeskuksen laajennuksen edellyttämän asemakaavanmuutoksen laadinta käynnistetään.

Käsittely

Puheenjohtaja Elon kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Kaupunginhallituksen päätös 5.6.2017

Kaupunginhallitus päätti 5.6.2017 kehottaa sivistystoimea ja teknistä ja ympäristötoimea käynnistämään Espoon kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen kehittäminen ja suunnittelu siten, että

1

Espoon vierailuteatterina toimivan kaupunginteatterin tarvitsemat tilat toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaoston 6.6.2016 tekemässä päätöksessä esitettyjen periaatteiden mukaisesti ottaen huomioon liitteenä olevat tehdyt valmistelut uuden salin ja keskitettyjen huoltotilojen sijoittamisesta kulttuurikeskuksen yhteyteen,

2

hanke toteutetaan vaiheittain niin, että kulttuurikeskuksen toiminta voi perus-korjaus- ja laajennustyön ajan kohtuullisesti jatkua ilman pitempiä katkoksia,

3

hankkeen hankesuunnitelma, johon sisältyvät myös suunnittelu- ja rakentamisaikataulu sekä rahoitusohjelma, tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2018 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurilautakuntaa tarveselvityksen laatimisen yhteydessä ottamaan kantaa myös teatterin toiminnalliseen konseptiin vierailuteatterina.

Hankkeen eteneminen kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen

Kaupunki käynnisti Espoon kulttuurikeskusta, Kulttuuriaukiota ja niiden ympäristöä koskevan arkkitehtuurikilpailun keväällä 2018. Kilpailu ratkaistiin helmikuussa 2019. Kilpailun voittaja oli nimimerkki "Uusikuu", jonka tekijät olivat Verstas Arkkitehdit Oy, Arkkitehdit Mustonen Oy ja LOCI-maisema-arkkitehdit Oy. Voittajaryhmä kehitti suunnitelmaa edelleen vuonna 2019.

Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen hankesuunnittelua tehtiin vuonna 2020. Tähän osallistuivat arkkitehtuurikilpailun voittajaryhmä ja eri suunnittelualojen asiantuntijat sekä kulttuurikeskuksen käyttäjäryhmät. Hankkeen kokonaiskustannusten arvioitiin olevan noin 140 milj. euroa (alv 0 %), joka jakautui puoliksi toisaalta laajennusosalle ja toisaalta kulttuurikeskuksen peruskorjaamiselle ja siihen liittyville mm. kirjaston tilojen laajennuksille.

Hankkeen jatkoedellytysten selvittäminen

Hanke todettiin kaupunginhallituksen 5.6.2017 päätökseen nähden merkittävästi suuremmaksi ja kustannuksiltaan korkeammaksi. Kun ottaa

lisäksi huomioon kaupungin näköpiirissä olevan taloustilanteen haasteet ja investointimahdollisuudet, todettiin tarpeelliseksi selvittää hankkeen jatkoedellytyksiä uudelta pohjalta. Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen suunnittelu vuoden 2017 päätöksen jälkeen ei ole johtanut toteuttamiskelpoiseen ratkaisuun.

Nykyinen kulttuurikeskus toimii ja palvelee kuntalaisia tällä hetkellä hyvin eikä se vielä edellytä laajaa peruskorjausta. Kulttuurikeskus avattiin noin kolmekymmentä vuotta sitten. On ilmeistä, että se tulee edellyttämään peruskorjausta viimeistään kymmenen vuoden kuluttua. Hankesuunnittelutyö osoitti, että muutosten tekeminen kulttuurikeskukseen on sekä teknisesti että arkkitehtonisesti haastavaa. Muutostöiden kustannukset kohoavat korkeiksi. Peruskorjauksen yhteydessä mahdollisesti tehtävät muutokset tulee harkita tarkoin. Kulttuurikeskuksen tulevaan toiminnalliseen kehittämiseen on perusteltua paneutua vielä uudelleen ja ottaa tarkoin huomioon arkkitehtonisesti arvokkaan rakennuksen asettamat reunaehdot.

Uudelle esityssalille on tarvetta lähivuosina, koska Revontulihalli, jossa Espoon kaupunginteatteri toimii, on tulossa elinkaarensa päähän. Revontuli-hallin rakennuksen omistaa MTK ry. Nykyinen vuokrasopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun saakka. Vuokrasopimusta voidaan mahdollisesti jatkaa vielä muutama vuosi, mutta sitten tarvitaan korvaavat tilat.

Uuden esityssalin sijoittamisella kulttuurikeskuksen yhteyteen tavoitellaan kulttuurista kokonaisuutta, jossa lopputulos on enemmän kuin osiensa summa ja jossa kaupungin panostuksella kulttuuriin saadaan kuntalaiselle enemmän ja monipuolisemmin helpommin tavoitettavia kulttuuripalveluja.

Alustavien tarkastelujen perusteella hankesuunnittelun pohjana ollutta huonetilaohjelmalla on mahdollista supistaa noin 30 % tilojen käyttöä tehostamalla ilman, että uuden esityssalin keskeisistä toimintaedellytyksistä tingitään. Lisäksi laajennusosa on perusteltua kytkeä mahdollisimman tiiviisti kulttuurikeskukseen, jotta syntyy yksi toiminnallinen kokonaisuus ja jotta aula- ym. tiloja voidaan mahdollisimman tehokkaasti hyödyntää.

Keskeisenä lähtökohtana tulee olla se, että kulttuurikeskuksen toiminta voi jatkua mahdollisimman normaalisti samalla, kun laajennusosaa rakennetaan.

Kulttuuriauktion tulee säilyä riittävän suurena ja eheänä kaupunkitilana, johon laajennettu kulttuurikeskus avautuu aktiivisesti.

Kaupunginhallituksen päätöksen 5.6.2017 taustana olevasta suunnitelmasta poiketen kulttuurikeskuksen laajennusosa on perusteltua toteuttaa pääosin maan päälle.

Kulttuurikeskuksen laajennuksen toteuttaminen pääosin maan alle on osoittautunut merkittävästi kalliimmaksi sekä toteuttamiskustannuksiltaan että jatkuvilta käyttö- ja ylläpitokustannuksiltaan kuin tilojen toteuttaminen maan päälle. Korkeatasoisten vaativien julkisten yleisötilojen toteuttaminen syvälle maan alle tulee - huolimatta asiantuntevasta suunnittelusta ja toteutuksesta - sisältämään huomattavia riskejä myös käytössä ja ylläpidossa pitemmällä tähtäimellä. Rakennuksen peruskorjaaminen ja mahdollisten vaurioiden korjaaminen johtaa vaativiin, raskaisiin ja kalliisiin rakennustöihin. Maanalaisissa tiloissa henkilöturvallisuuden toteuttaminen

on vaikeampaa ja kalliimpaa kuin maanpäällisissä tiloissa. Maanalaiseen rakentamiseen liittyvistä näkökohdista pyydettiin lausunto Tampereen yliopiston professori Matti Pentiltä, joka oli laatimassa myös Tapiolan uimahallin ratkaisun perusteena olleita tarkasteluja ja toimenpide-ehdotuksia.

Laajennuksen huolto on mahdollista hoitaa maan päältä. Varsinaiseen teatteritoimintaan liittyvää huolto- ja tavaraliikennettä on verrattain harvoin, joten sen hoitaminen maanpäältä ei aiheuta merkittävää häiriötä ympäristöön. Maanalaiset huoltoratkaisut tunnelien kautta ovat kalliita ja lisäksi ne ovat riippuvaisia ympäristön yksityisistä hankkeista, joiden toteuttaminen ei ole vielä varmistunut.

Kulttuurikeskuksen laajennuksen uusi ratkaisu

Tapiolan keskuksen kokonaisuuden kehittämisestä lähtien laadittiin edellä kuvattujen tarkistettujen lähtökohtien pohjalta kulttuurikeskuksen laajennuksesta uusi viitesuunnitelma, jossa laajennus sijoitettiin pääosin maan päälle kiinteästi kulttuurikeskukseen liittyen. Lisäksi pyrittiin siihen, että laajennus edellyttää mahdollisimman vähän muutoksia kulttuurikeskuksessa. Uuden viitesuunnitelman laati Tapiolan keskuksen viitesuunnittelusta vastaava Ark-kit.tsto HKP Oy/arkkitehti Jukka Hyvämäki.

Laajennus liittyy nykyiseen kulttuurikeskukseen pohjois-eteläsuuntaisen galleriatilan välityksellä. Galleria (vrt. Heikintori) on osa Tapiolan keskukselta pohjoiseen johtavaa jalankulkureittiä. Galleria on auki suurimman osan aikaa päivästä. Yöaikaan se olisi kiinni ja lisäksi se voidaan sulkea erikoistilanteissa, kun laajennetun kulttuurikeskuksen toiminta sitä edellyttää.

Tapiolan keskuksen tasoiset tarkastelut osoittavat, että laajennetun kulttuurikeskuksen länsi- ja itäpuolitse kulkee luontevat ja sujuvat jalankulkureitit. Kulttuurikeskuksen itäpuolista keskusaltaan vieressä kulkevaa reittiä on perusteltua kehittää ennen kuin laajennustyö käynnistetään. Tämän reitin kehittämisellä saadaan keskusallas nykyistä paremmin saavutettavaksi. Sujuva polkupyöräreitti kulkee laajennetun kulttuurikeskuksen pohjois- ja länsipuolitse.

Galleria yhdistää tiiviisti ja luontevasti laajennuksen ja kulttuurikeskuksen kaikilla tasoilla ja erityisesti aukion tasolla ja mahdollistaa nykyisen kulttuurikeskuksen aulatilojen ja muiden tilojen tehokkaan käytön myös laajennuksen tarpeisiin. Galleria parantaa kulttuuripalvelujen tavoitettavuutta ja houkuttelevuutta: galleria toimii ”sisäänheittäjänä” kulttuurin maailmaan.

Uuden esityssalin suunnittelun tavoitteena on se, että sali on aina kulloisellekin yleisömäärälle sopivan kokoinen, eikä pienemmissäkään esityksissä vaikuta tyhjältä (skaalautuvuus). Gallerian avulla skaalautuvuus ulotetaan myös aulatiloihin. Kun yleisöä on vähän, kaikki mahtuvat laajennusosaan, ja kun henkilömäärä lisääntyy, aulatila laajenee ja toiminnallinen yhteys kulttuurikeskuksen olemassa oleviin tiloihin (vaatesäilytys, eri cateringalueet, wc-tilat ja yleiset aulatilat) syntyy ilman monimutkaisia reittejä. Gallerian avulla kulttuurikeskuksen laajat ja keskusaltaalle komeasti avautuvat aulat saadaan laajemmin käyttöön. Vierailukokemus Espoon kulttuurikeskuksessa on entistäkin rikkaampi.

Kulttuurikeskukseen tehdään tässä vaiheessa vain välttämättömät muutokset: kulttuurikeskuksen tiloja voidaan sopivasti avata galleriaan ja

keskusaltaan puolelta voidaan avata uusi kiinnostava ja altaan puolta aktivoiva yhteys kulttuurikeskukseen.

Kulttuuriaukion pohjoisreunaan saadaan elävä ja valoisa julkisivu. Kulttuuri-aukion länsireunaan ja laajennuksen ja Kaupinkalliontien väliin tehdään istutettu vyöhyke, johon sovitetaan uuden esityssalin huolto maan päältä. Saattoliikenne järjestetään Kaupinkalliontieltä tekemällä laajennukseen sisäänkäynti myös Kaupinkalliontien puolelle, joskin varsinainen pääsisäänkäynti on galleriasta. Kaiken kaikkiaan uudessa suunnitelmassa, jossa laajennus on kiinteä osa kulttuurikeskusta, julkiset ulkotilat saadaan avarammiksi ja paremmin rajatuiksi ja edellytykset istutuksille paranevat.

Laajennuksen toteuttaminen pääosin maan päälle mahdollistaa kulttuurikeskuksen normaalin toiminnan laajennuksen rakennusaikana, koska laajennusosaa varten ei tarvita laajoja kaivantoja.

Laajennuksen toteuttaminen maan päälle mahdollistaa sekä investointi- että ylläpitokustannuksiltaan edullisemmän ratkaisun toteuttamisen, jossa sekä rakentamis- että ylläpitovaiheen riskit ovat paremmin hallittavissa.

Jatkovaiheet

Kulttuurikeskuksen laajentamisen edellyttämän asemakaavanmuutoksen laadinta on perusteltua käynnistää laadittujen viitesuunnitelmien pohjalta. Tarkasteltavaan alueeseen on perusteltua sisällyttää myös kaupungin omistamien Tapiolan Urheilutalo Oy:n ja Kaupinkallion Paikoitustalo Oy:n tonttien kehittäminen.

Kaavatyön rinnalla laaditaan kulttuurikeskuksen laajennuksen hankesuunnitelma, joka tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn toukokuun 2022 loppuun mennessä. Hankesuunnitelman laadinnalle on saatu riittävät lähtötiedot vuonna 2020 tehdystä hankesuunnittelutyöstä ja tänä vuonna tehdyistä tarkasteluista.

Kun kulttuurikeskuksen laajennuksen kaavalliset reunaehdot ovat varmistuneet ja hankesuunnitelma on hyväksytty, käynnistetään laajennuksen varsinainen suunnittelu.

Tämän konkreettisen hankkeen rinnalla selvitetään kulttuurikeskuksen pitemmän tähtäimen kehittämistä ja peruskorjaustarpeita. Kun laajennus on toteutettu, nähdään, miten kokonaisuus toimii ja voidaan paremmin arvioida koko kulttuurikeskuksen kehittämistarpeita.

Aiemmat päätökset

Kaupunginhallitus 5.6.2017 § 202

Päätösehdotus

Teknisen toimen johtaja Olli Isotalo

Kaupunginhallitus päättää kehottaa sivistystoimea ja teknistä ja ympäristötoimea käynnistämään Espoon kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen kehittäminen ja suunnittelu siten, että

1

Espoon kaupunginteatterin tarvitsemat tilat toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaoston 6.6.2016 tekemässä päätöksessä esitettyjen periaatteiden mukaisesti ottaen

huomioon liitteenä olevat kehitetyt suunnitelmat uuden salin ja keskitettyjen huoltotilojen sijoittamisesta kulttuurikeskuksen yhteyteen,

2

Hanke toteutetaan vaiheittain niin, että kulttuurikeskuksen toiminta voi peruskorjaus- ja laajennustyön ajan kohtuullisesti jatkua ilman pitempiä katkoksia,

3

hankkeen hankesuunnitelma, johon sisältyvät myös suunnittelu- ja rakentamisaikataulu sekä rahoitusohjelma, tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2018 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurilautakuntaa tarveselvityksen laatimisen yhteydessä ottamaan kantaa myös teatterin toiminnalliseen konseptiin vierailuteatterina.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti kehottaa sivistystoimea ja teknistä ja ympäristötoimea käynnistämään Espoon kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen kehittäminen ja suunnittelu siten, että

1

Espoon vierailuteatterina toimivan kaupunginteatterin tarvitsemat tilat toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaoston 6.6.2016 tekemässä päätöksessä esitettyjen periaatteiden mukaisesti ottaen huomioon liitteenä olevat tehdyt valmistelut uuden salin ja keskitettyjen huoltotilojen sijoittamisesta kulttuurikeskuksen yhteyteen,

2

hanke toteutetaan vaiheittain niin, että kulttuurikeskuksen toiminta voi perus-korjaus- ja laajennustyön ajan kohtuullisesti jatkua ilman pitempiä katkoksia,

3

hankkeen hankesuunnitelma, johon sisältyvät myös suunnittelu- ja rakentamisaikataulu sekä rahoitusohjelma, tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2018 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurilautakuntaa tarveselvityksen laatimisen yhteydessä ottamaan kantaa myös teatterin toiminnalliseen konseptiin vierailuteatterina.

Päätöshistoria